

Modernizacija jedne važne brodačke institucije

U toku posljednjih dvadeset godina bilo je mnogo promjena u funkciji i djelatnosti brodskih mešetara, ali jedna je ostala nepromjenjena i to ona u pogledu usluge koju mešetar obavlja za svog nalogodavca. Dobar mešetar daje svom poslodavcu, brodaru ili trgovcu, sve podatke o promjenama uvjeta na tržištu, o posljednjim zaključcima i novim nalogima, ali da bi to mogao, on treba imati dobre veze i potpun uvid u tržišne trendove.

Istraživanje tržišta osposobljava mešetare da svojim klijentima pružaju široki spektar usluga. Tako se na pr. britansko mešetarsko društvo Gibson and Co. angažiralo za jednu grupu brodara kojima pruža sve podatke o kretanju rasutih tereta.

Prvi stupanj u istraživanju tržišta predstavlja sabiranje statističkih informacija, a drugi i treći obuhvaća primjenu sabranih podataka da bi se opisale različite pojave na tržištu i poslovanje uopće.

Prvi problem je sabiranje statističkih podataka, zadatak koji zahtijeva veliku pažnju i mogućnost pristupa do takvih podataka koji se mogu upotrijebiti za kompjutersku obradu uz pomoć Fair Play International Record and Statistics (FIRS) tablica koje obuhvaćaju sve brodo-

ve u gradnji ili u narudžbi veličine od 1000 BRT nadalje. Neophodni statistički podaci koje sabire sekcija za istraživanje i razvoj Gibsonove firme »pohrane« se u računar s elektronskom memorijom. Važne činjenice koje se odnose na rast svjetske flote mogu se brzo dobiti u formi tiskanog izvještaja iz računara i istraživači će biti u mogućnosti da utvrde raspoloživost novogradnji u svako doba i za svaki tip broda uz još daljnje podatke o zastavi broda, njegovoj nosivosti, cijeni gradnje i o brodom stroju.

Iskustva su pokazala da upotrebljivost informacija, sadržanih u nekih 63 polja kompjuterske vrpce Fairplaya je od vrhunske važnosti za one koji rade na istraživanju tržišta. Podaci dobiveni od FIRS-a mogu se brzo i lako pretvoriti u anketna pitanja i odgovore i prezentirati na željeni način.

Detalji o naručenim brodovima čine samo dio platforme na kojoj istraživači mogu izgraditi svoj izvještaj. Kretanja roba moraju biti poznata i shvaćena a za tu svrhu ima na pr. u Londonu specijalna dobro opremljena trgovačka knjižnica. Da bi se primjenile statistike za

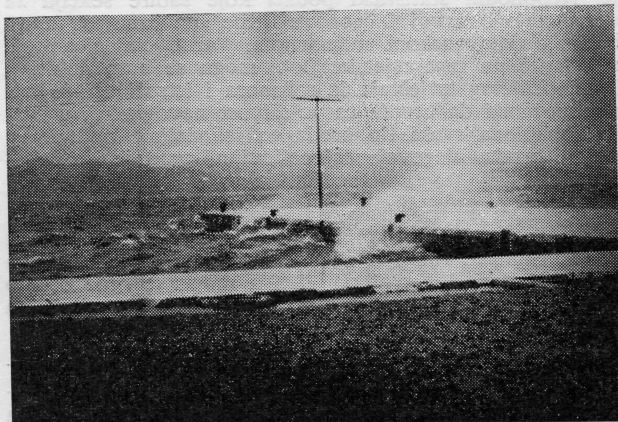
praktične svrhe postoje dvije kategorije: makro i mikro, ili rečeno drugim riječima generalna i specifične metode.

Jedan primjer makro verzije je izvještaj o vrlo velikim tankerima. Stvaran prikaz tih brodova u Gibsoovom šestomjesečnom izvještaju o njima pridonio je mnogo razbijanju nada koje su polagane u takve jedinice od 150.000 DWT na više. Kako ispravan može biti ovakav način izvještavanja pokazuje činjenica da je na 31. prosinca 1969. od 264 orijaških tankera koji su bili u službi ili tek naručeni za nezavisne vlasnike, 128 je bilo unajmljeno, a 136 sa ukupno 29,2 milijuna DWT još nije bilo angažirano već je tek očekivalo posao. Druga studija koja se pokazala korisnom za mešetare odnosi se na »fleksibilne i kombinirane« broдове. Kombiniran brod može ponijeti puni tovar bilo nafte, rasute robe, ili ruđače i izvještaj daje puni pregled današnje flote u službi ili naručenih kombiniranih brodova, a u isto vrijeme ispituje statističke podatke o raspoloživim robama za transport.

Jedna tipična mikro studija, pak, je ona koja se odnosi na problem da li izabrati jednak tanker od 200.000 DWT ili pak 2 po 100.000 DWT. Glavna funkcija mikrostudije je da se ispituju transportni troškovi za svaku vrst roba i da se utvrdi način smanjenja tih troškova na obostranu korist unajmljivača broda i brodovlasnika od koga je brod unajmljen. Procjenjuje se da je većina brodovlasničkih grupa ustanovila institucije za proučavanje tržišta i rezultati njihovih kompjuteriziranih napora mogu se zapaziti u tipu, veličini i broju brodova koji su danas naručeni za pojedine rute.

da u orijentalnim obradama tekstova o životu ALEKSANDRA VELIKOG, makedonskog kralja, spominje i njegov pohod i osvajanje KINE. Najranije nalazimo ovaj podatak u sirijskim obradama tekstova iz VIII st. ali detaljni opis njegova pohoda u Kinu nalazi se kod dvojice islamskih pisaca DINAARIJA (IX st.) i FIRDUSIJA (X str.). Uprav DINAARI jedan od najstarijih arapskih povjesničara opisuje dolazak Aleksandra Velikog u Kinu do grada FARATIJA, poslije pobjede nad hunskim kraljem TUBERLAKOM. Veliki han u strahu izlazi pred Aleksandra Velikog, i predaje mu se sa skupocjenjenim poklonima od zlata, srebra, svile i hermelina, i prihvaća da plaća veliki danak u zlatu.

Jedan olujni dan na Zadarskoj rivi.

da ukus vina zavisi od gljive koja obavlja vrenje. Ukus vina zavisi i od toga kako se njeguje, naročito kakve su posude u koje se smješta grožđe i vino. Prilikom previranja u vinu se mogu naći i druge vrste gljiva i bakterija koje onda izazivaju kiselkast ili gorak ukus. Radi uništavanja ovih gljiva burad se peru i sumporavaju.

da je u siječnju 1371. sklopljen ugovor između predstavnika DUBROVNIKA i FRANČESKA iz BOLOGNE, inače stanovnika Venecije, majstora za izradu štitova, o tome da pređe u Dubrovnik kao plaćeni općinski štitar. Prema ugovoru Frančesko je bio dužan da dođe u Dubrovnik do konca 1371. godine i da ostane u službi općine najmanje dvije godine. Bio je dužan za to vrijeme izraditi 300 štitova prevučeni kožom i snabdjevenih remenima i gvozdanim pločama. Prednja strana štita morala je biti ukrašena slikama svetitelja ili grbovima. Zbog toga je majstor Francesko morao imati u radionici po jednog slikara. Frančesko je bio plaćen godišnje 55 dukata, računajući tu i platu od deset dukata za slikara. On je osim toga od općine dobio kuću za radionicu, a posebno mu je plaćeno za svaki štit po tri dubrovačka perpera. Da bi se obezbijedio potreban broj domaćih štitara, to je dubrovačka općina obavezala majstora Frančeska da primi na učenje zanata po nekog dubrovačkog dječaka. Tako je započeo rad najpoznatijeg štitara Dubrovnika, koji je ostao u ovom gradu preko 40 godina, stvorivši VELIKU RADIONICU ZA IZRADU ŠTITOVA I PRVU GENERACIJU DOMAĆIH ŠTITARA u ovom gradu. Majstor Frančesko veoma je razgranao svoje poslovanje. Na današnjem STRADUNU imao je dvije radionice, u kojima su, pored šegrta, stalno radili majstori drvodjelje, kovači i slikari. Svoje štitove prodavao je van granica dubrovačke teritorije, kao u Zadru, Albaniji, na Levantu i u Italiji.

da je na MOSKOVSKOM DVORU, U XV STOLJEĆU, RADIO KOTORSKI ZLATAR TRIPUN. Tripun je rođen u Kotoru, u bogatoj građanskoj porodici PALMA. U Kotoru je imao svoju radionicu, ali se nezna na koji je način dospio u Moskvu, u dvor velikog moskovskog kneza IVANA VASILJEVIČA. U Kotoru se sačuvao jedan potpisani rad Tripunov, a to je okovana srebrna ruka relikvijar, koja se nalazi u riznici katedrale sv TRIPUNA. Na ovom radu Tripun se potpisao »MAGISTER TRIPHON AURIFABER PAL«.

da AFRIKA JOŠ I DANAS NEMA TRANSKONTINENTALNIH DRUMSKIH I ŽELJEZNIČKIH MAGISTRALA. Prva magistrala, koji bi prema predviđanjima većim djelom trebala da bude gotova do 1986. godine povezat će: TANGER — RABAT — TINDUF — NUAKSOT — DAKAR — KONAKRI — FRITAUN — MONROVIJU — ABIDAN. To je zapadnoafrički put koji spaja Sredozemlje sa Gvinejskim zaljevom. Druga transkontinentalna magistrala treba da poveže TUNIS, preko SAHARE, sa RTOM DOBRE NADE. Treća magistrala polazit će od BENGAZIJA u LIBIJU, a kasnije produžiti prema Ujedinjenoj Arapskoj Republici, Iranu i Indiji.

da su VJETRENJAČE SASTAVNI DIO HOLANDSKIH PEJSAŽA, ali ih ima sve manje. U XVIII st. bilo ih je 9.000 a sada samo 1750. Od tog broja koristi se svega 1300 vjetrenjača, koje melju žito, stružu drva i ispumpavaju suvišnu vodu.

da je KRISTALNO STAKLO PRONAĐENO U ENGLSKOJ U DRUGOJ POLOVINI XVIII stoljeća. Ono je dobivano dodavanjem olovnog oksida smjesi stakla. Krajem istog stoljeća takvo staklo je pronađeno i u sjevernoj ČEŠKOJ, a zatim i u NJEMAČKOJ.